

**POLITECHNIKA
BYDGOSKA**
Wydział Telekomunikacji,
Informatyki i Elektrotechniki

„EUROELEKTRA” Ogólnopolska Olimpiada Wiedzy Elektrycznej i Elektronicznej Rok szkolny 2021/2022

Zadania z elektrotechniki na zawody III stopnia

Instrukcja dla zdającego

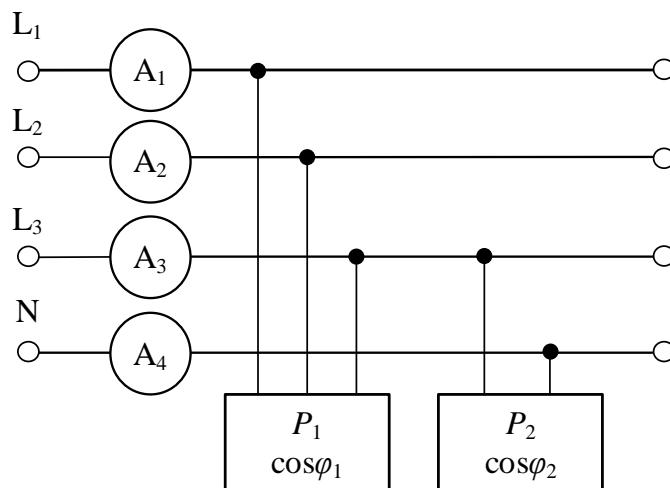
1. Czas trwania zawodów: 120 minut.
2. III stopień Olimpiady zawiera 5 zadań otwartych.
3. Należy podać poprawną odpowiedź wraz z tokiem rozwiązania.
4. Za każdą prawidłową odpowiedź uzyskuje się maksymalnie 10 punktów. Maksymalna liczba punktów do zdobycia za 5 zadań to 50 punktów.
5. Można korzystać z przyborów do pisania, rozdawanych kart czystopisu i brudnopisu, kalkulatorów i tablic matematycznych. Korzystanie z notebooków, tabletów, telefonów komórkowych, smartfonów, smartwatchy, kalkulatorów programowalnych, itp. jest zabronione.

Życzymy powodzenia!

Zadanie 1

Sieć niskiego napięcia, trójfazowa 400 V/230 V zasila dwa odbiorniki – trójfazowy i jednofazowy, połączone jak na rysunku 1. Dane poszczególnych odbiorników są następujące. Pierwszy odbiornik, trójfazowy symetryczny na napięcie znamionowe 400 V/230 V o mocy $P_1 = 4200 \text{ W}$ i $\cos\varphi_1 = 1$. Drugi odbiornik (jednofazowy) na napięcie znamionowe 230 V cechuje $\cos\varphi_2 = 1$. Obliczyć jaką maksymalną moc może mieć odbiornik drugi (P_2), jeżeli dopuszczalny prąd dla każdego z przewodów występujących w rozpatrywanej sieci wynosi $I_{\text{dop}} = 16 \text{ A}$.

Wyznaczyć wskazania wszystkich amperomierzy występujących na rysunku 1, przy założeniu, że moc drugiego odbiornika jest równa mocy maksymalnej w zadanych warunkach.

Rys. 1.

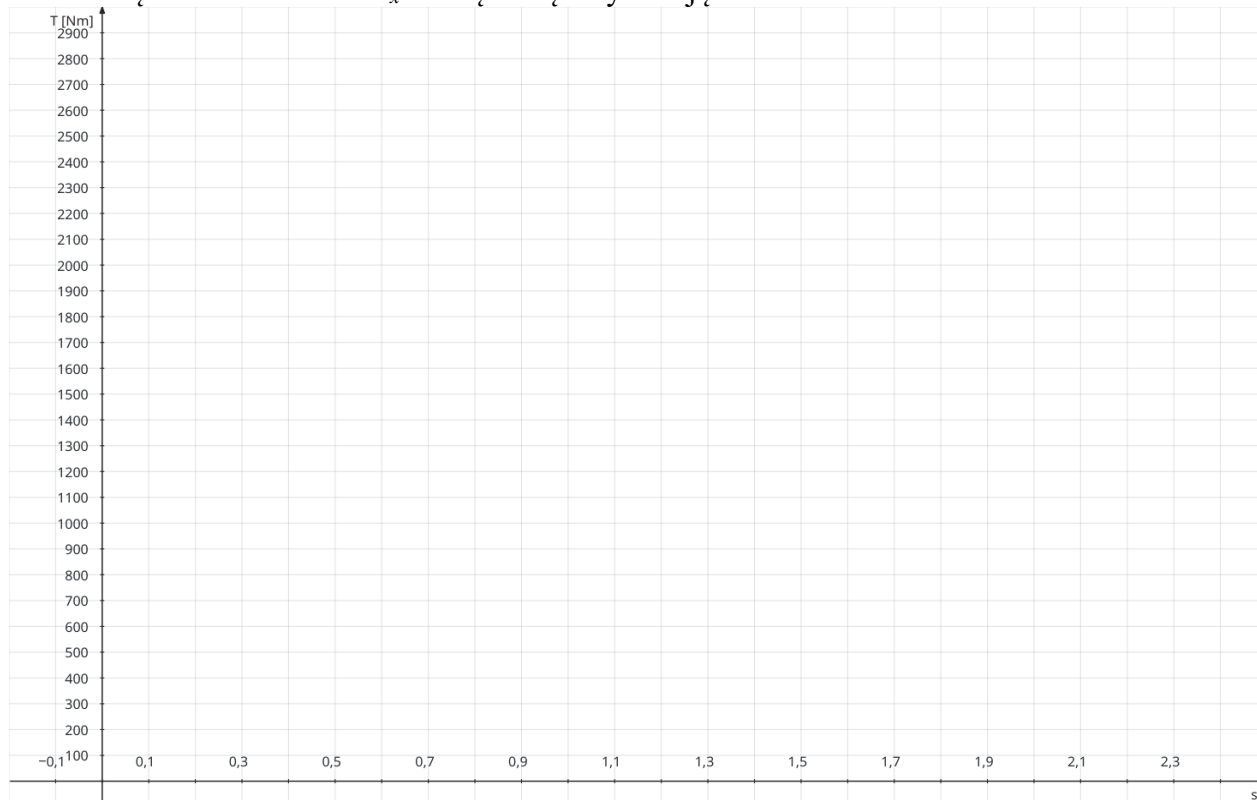
Zadanie 2

Silnik indukcyjny pierścieniowy o danych: napięcie znamionowe $U_N = 3 \text{ kV}$; częstotliwość znamionowa $f_N = 50 \text{ Hz}$; moment znamionowy $T_N = 980 \text{ Nm}$; poślizg krytyczny w stanie znamionowym $s_k = 0,1$; prędkość obrotowa znamionowa $n_N = 975 \text{ obr/min}$; moment krytyczny w stanie znamionowym $T_k = 2350 \text{ Nm}$. Silnik ten zasilono napięciem $U_x = U_N$ i obciążono momentem $T_x = 80\% T_N$.

Ilorotnie należy powiększyć rezystancję wirnika R_r , aby uzyskać prędkość obrotową $n_x = 750 \text{ obr/min}$.

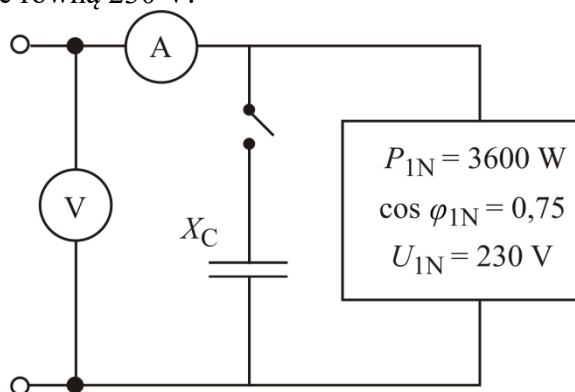
Naszkicuj na jednym wykresie charakterystyki mechaniczne $T(s)$:

- dla stanu znamionowego
- dla obciążenia momentem T_x z dołączoną rezystancją do wirnika.

Zadanie 3

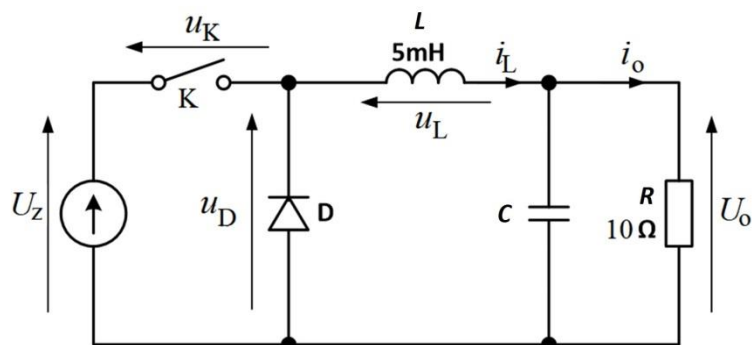
Dany jest odbiornik o mocy znamionowej i znamionowym współczynniku mocy (równemu $\cos \varphi_{1N}$) jak na rysunku 3. Odbiornik ma charakter indukcyjny. Dobrać moc bierną oraz reaktancję baterii kondensatorów (założyć, że są to elementy idealne) włączonych równolegle z odbiornikiem, w celu całkowitej kompensacji mocy biernej. Wyznaczyć wskazanie amperomierza (wartość skuteczna) z rysunku przed i po dokonaniu kompensacji mocy biernej. Napięcie skuteczne przed i po kompensacji ma wartość równą 230 V .

Rys. 3.

Zadanie 4

Dana jest przetwornica DC/DC obniżająca napięcie typu buck przedstawiona na rysunku 4.

Rys. 4.

Napięcie zasilania $U_z = 100 \text{ V}$. Łącznik („klucz”) K to tranzystor bipolarny, MOSFET albo IGBT. Jest on sterowany sygnałem prostokątnym o częstotliwości $f = 1 \text{ kHz}$ i wypełnieniu D ($0 \leq D \leq 1$) określającym stosunek czasu załączenia łącznika K do okresu T załączania (tj. sumy czasów załączenia i wyłączenia) łącznika.

Założyć, że:

1. źródło napięcia zasilania ma zerową rezystancję wewnętrzną,
2. elementy półprzewodnikowe (łącznik K i dioda D) mają zerową rezystancję w stanie przewodzenia, nieskończoną rezystancję w stanie zaporowym lub wyłączenia oraz zerowe czasy przełączania,
3. pojemność kondensatora C jest na tyle duża, że napięcie U_o można uznać za stałe (brak tętnień),
4. pozostałe elementy (L , C i R) są idealne,
5. współczynnik wypełnienia $D = 0,7$, a prąd cewki L jest ciągły.

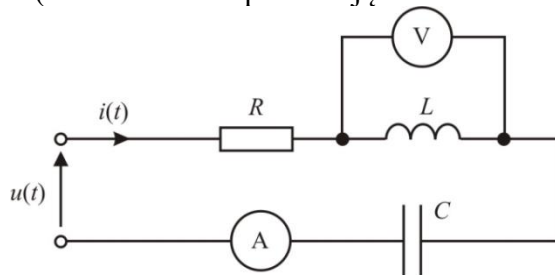
Obliczyć:

1. wartość średnią U_{DAV} oraz skuteczną U_{DRMS} napięcia na diodzie D,
2. napięcie U_o na zaciskach odbiornika R oraz wartość średnią prądu odbiornika I_o ,
3. wartość średnią I_{LAV} , minimalną I_{Lmin} oraz maksymalną I_{Lmax} prądu cewki L.

Zadanie 5

Dany jest dwójnik pasywny (jak na rysunku 5), który tworzą 3 połączone elementy idealne R , L , C . Dana jest wartość rezystancji $R = 1 \text{ k}\Omega$ oraz napięcie dwójnika, które wyraża zależność: $u(t) = 12 \sin(2\pi f t) \text{ V}$.

Należy dobrać indukcyjność L oraz pojemność C tak, aby w dwójniku wystąpił rezonans przy częstotliwości (rezonansowej) równej $f = f_r = 3183,1 \text{ Hz}$, oraz aby dobroć układu rezonansowego wynosiła 0,2. Ile wówczas (w stanie rezonansu, przy zadanych warunkach) wskażą przyrządy idealne, woltomierz i amperomierz (wskazaniom odpowiadają wartości skuteczne).

Rys. 5.

Opracowali:

dr inż. Paweł Dybowski
dr inż. Zbigniew Mikoś
dr inż. Przemysław Syrek

Sprawdził:

dr inż. Zbigniew Kłosowski

Zatwierdzili:

Przewodniczący Rady Naukowej Olimpiady
dr hab. inż. Jan Mućko, prof. PBŚ
Przewodniczący Komitetu Głównego Olimpiady
dr hab. inż. Tomasz Talaśka, prof. PBŚ